

UNIWERSYTET RZESZOWSKI

Wydział Ekonomii i Finansów

Katedra Ekonomiki i Zarządzania

Ul. M. Ćwiklińskiej 2, 35-601 Rzeszów, tel. (+48) (17) 872-16-04, e-mail: mgrzebyk@ur.edu.pl

dr hab. Mariola Grzebyk, prof. UR

Rzeszów, dnia 5.09.2025 r.

Katedra Ekonomiki i Zarządzania

Wydział Ekonomii i Finansów

Uniwersytet Rzeszowski

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pana mgr Mariusza Wcisło

pt. *SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE ORAZ POLSKA STREFA INWESTYCJI*

JAKO INSTRUMENTY STYMULOWANIA ROZWOJU REGIONALNEGO,

wykonanej pod kierunkiem naukowym

dr hab. Joanny Kudełko, prof. UEK

I. UWAGI WSTĘPNE

Rozwój regionalny najczęściej definiowany jest jako proces obejmujący stopniowe zmiany o charakterze ilościowym i jakościowym, przyczyniające się do rozwoju społeczno-gospodarczego danego regionu. W jego ujęciu teoretycznym i praktycznym wskazuje się liczne czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, a także bariery rozwojowe. Część z nich ma charakter uniwersalny, wspólny dla większości regionów, inne natomiast są specyficzne, unikatowe i występują wyłącznie w wybranych jednostkach terytorialnych. Z tego względu polityka regionalna, stanowiąca integralny element polityki społeczno-gospodarczej państwa, nabiera we współczesnych realiach szczególnego znaczenia. Skutecznie prowadzona polityka regionalna ukierunkowana na eliminację barier rozwojowych stanowi niezbędny warunek wzrostu konkurencyjności i aktywizacji gospodarczej regionów.

Jednym z kluczowych instrumentów oddziaływania na rozwój regionalny jest wykorzystywanie specjalnych narzędzi wspierających ten proces. W katalogu instrumentów

szczególne znaczenie przypisać należy specjalnym strefom ekonomicznym, które następnie zostały przekształcone w Polską Strefę Inwestycji. Stanowią one nie tylko czynnik wzmacniający rozwój społeczno-gospodarczy, lecz również narzędzie sprzyjające budowaniu przewagi konkurencyjnej regionów. Zaznaczyć należy, iż problematyka ta zyskuje na znaczeniu, gdyż badania w tym obszarze posiadają wysoki potencjał poznawczy i aplikacyjny.

Recenzowana przeze mnie rozprawa doktorska poświęcona jest aktualnej i ważnej problematyce dotyczącej roli i wykorzystania specjalnych stref ekonomicznych oraz Polskiej Strefy Inwestycji jako instrumentów rozwoju regionalnego.

Pragnę podkreślić trafność i zasadność wyboru tematu badawczego przez Autora rozprawy. Zagadnienia dotyczące funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych znajdują szerokie odzwierciedlenie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej. Należy jednak zauważyć, iż wciąż brakuje opracowań, bądź jest ich niewiele, które w sposób systematyczny i kompleksowy analizowałyby działalność Polskiej Strefy Inwestycji, jej wpływ na rozwój regionalny oraz pokazywały badania o charakterze porównawczym.

II. OCENA STRUKTURY I FORMALNEJ STRONY PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska mgra Mariusza Wcisło liczy 266 stron, z czego zasadnicza część tekstu obejmuje 246 stron. Struktura rozprawy obejmuje: wstęp, sześć rozdziałów, zakończenie, bibliografię, spis tabel i rysunków oraz aneks zawierający kwestionariusz ankiety.

Układ treści jest poprawny i klasyczny, a jednocześnie odzwierciedla logiczną sekwencję wywodu – od zagadnień teoretycznych po analizy empiryczne. Pierwsze trzy rozdziały mają charakter teoretyczny i stanowią podstawę dla badań empirycznych zaprezentowanych w dalszej części pracy. Zawartość merytoryczna poszczególnych rozdziałów i podrozdziałów pozostaje w pełnej zgodności z ich tytułami.

Pomimo znacznej objętości, rozprawa została napisana w sposób klarowny i komunikatywny, dzięki czemu dobrze się ją czyta. Autor posługuje się poprawnym językiem naukowym, a omawiane pojęcia i zagadnienia zostały właściwie zdefiniowane i objaśnione. Tok wywodu jest logiczny i spójny, ściśle wynika z przyjętych założeń badawczych.

Pod względem redakcyjnym praca została przygotowana bardzo starannie. Jedynie w kilku miejscach pojawiają się drobne uchybienia gramatyczne lub techniczne (m.in. na stronach 39, 58, 148, 156, 161, 163, 180, 196, 209, 212, 234, 236, 240). Mają one charakter marginalny i nie wpływają na wartość merytoryczną rozprawy.

Wstęp zawiera wszystkie niezbędne elementy: określenie przedmiotu i zakresu badań, pytania badawcze, cel główny oraz cele szczegółowe, a także hipotezę główną wraz z hipotezami pomocniczymi. Autor przedstawił również syntetyczną charakterystykę poszczególnych części rozprawy, zastosowanych metod badawczych, źródeł wiedzy oraz materiału empirycznego.

Rozdział pierwszy ma charakter wprowadzający i dotyczy problematyki rozwoju społeczno-gospodarczego regionów. Został podzielony na sześć podrozdziałów, począwszy od wyjaśnienia pojęcia regionu i rozwoju regionalnego, aż po omówienie mechanizmów kształtujących regionalne zróżnicowania w poziomie rozwoju.

Rozdział drugi został poświęcony instrumentom rozwoju regionalnego, w tym w szczególności regionalnej pomocy inwestycyjnej.

Rozdział trzeci koncentruje się na podstawach prawnych funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych i Polskiej Strefy Inwestycji, a następnie przechodzi do analizy porównawczej, ukazującej podobieństwa i różnice między tymi rozwiązaniami.

Część empiryczna obejmuje rozdziały czwarty, piąty i szósty, w których zaprezentowano wyniki badań własnych, w tym badań ankietowych. Analiza została przeprowadzona w sposób przejrzysty, konsekwentnie realizujący przyjęte założenia badawcze. Wyniki badań zilustrowano licznymi tabelami. Należy jednak zauważyć, że większej przejrzystości nadałoby wprowadzenie dodatkowych wykresów prezentujących wybrane rezultaty badań.

Rozprawa opiera się na bogatej i właściwie dobranej literaturze przedmiotu, obejmującej ponad 240 pozycji bibliograficznych, w tym około 62 źródła zagraniczne. Autor odwołał się także do aktów prawnych, komentarzy prawniczych oraz orzecznictwa sądowego.

Doktorant swobodnie posługuje się warsztatem naukowo-badawczym, poprawnie stosuje metody badawcze, umiejętnie przetwarza dane statystyczne oraz właściwie interpretuje uzyskane wyniki, w tym rezultaty badań ankietowych.

Na szczególne podkreślenie zasługuje aktualność i praktyczny wymiar rozprawy. Podjęta problematyka ma istotne znaczenie zarówno dla rozwoju teorii, jak i dla praktyki gospodarczej. Praca wnosi wkład do badań nad rolą specjalnych stref ekonomicznych i Polskiej Strefy Inwestycji, a jej wnioski mogą być wykorzystane w procesie doskonalenia instrumentów wspierających rozwój regionalny. Oryginalność ujęcia oraz konsekwentna realizacja celów badawczych świadczą o wysokim poziomie merytorycznym i naukowym dysertacji.

III. OCENA SZCZEGÓŁOWA POSZCZEGÓLNYCH SKŁADOWYCH RECENZOWANEJ ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

W recenzji dokonano również szczegółowej oceny poszczególnych rozdziałów rozprawy doktorskiej.

We wstępie Autor wprowadza czytelnika w tematykę pracy, zwracając uwagę na niedostatek opracowań dotyczących Polskiej Strefy Inwestycji, co wynika z relatywnie krótkiego okresu obowiązywania regulacji w tym zakresie. W tej części rozprawy formułuje pytania badawcze, na podstawie których określa cel główny oraz cele szczegółowe. Ważnym elementem wstępu jest także sformułowanie hipotezy głównej oraz hipotez pomocniczych. Autor przedstawia ponadto strukturę pracy, charakteryzując kolejno każdy z rozdziałów. Skupił się również na wskazaniu głównych metod statystycznych oraz wykorzystanych źródeł.

Wydaje się jednak, że w tej części dysertacji należałoby bardziej szczegółowo opisać zastosowane metody badawcze oraz zaprezentować procedurę badawczą, tak aby stanowiła ona swoistą „mapę drogową” całego procesu badawczego. Szczegółowa charakterystyka metod pojawia się wprawdzie w rozdziałach empirycznych, jednak brakuje ich syntetycznego ujęcia w formie ogólnej metodyki pracy. Warto byłoby również szerzej zaprezentować sposób ujęcia problemu badawczego w literaturze krajowej i zagranicznej, co dodatkowo wzmocniłoby wartość merytoryczną rozprawy doktorskiej.

Rozdział pierwszy poświęcony jest problematyce rozwoju społeczno-gospodarczego regionów i obejmuje sześć podrozdziałów. W podrozdziale pierwszym Doktorant wyjaśnia pojęcie rozwoju społeczno-gospodarczego, odwołując się do literatury krajowej i zagranicznej. Następnie przedstawia ujęcie tego zagadnienia w teoriach ekonomicznych, opierając się na wybranych koncepcjach w tym zakresie. Wydaje się jednak, że z punktu widzenia podejmowanej problematyki badawczej część ta mogłaby zostać pominięta lub znacznie skrócona. Istotnym elementem tego rozdziału jest wyjaśnienie pojęcia regionu oraz rozwoju regionalnego, zaprezentowane w podrozdziale trzecim. Na podstawie literatury krajowej i zagranicznej Autor kolejno wymienia i charakteryzuje najczęściej spotykane teorie rozwoju regionalnego. Omawiając ten obszar badań, słusznie wskazuje również na determinanty rozwoju regionalnego. Spośród szerokiego katalogu czynników Doktorant wybrał kilka najważniejszych, które zestawił i scharakteryzował w tabeli 2. Szkoda jednak, że w tym miejscu pominięto omówienie kluczowych barier rozwoju regionalnego, co mogłoby wzbogacić analizę. W ostatnim, szóstym podrozdziale zaprezentowano mechanizmy kształtowania się regionalnych zróżnicowań w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. Każdy podrozdział

kończy się krótkim podsumowaniem, jednak należy zaznaczyć, że brakuje bardziej ogólnego, syntetycznego podsumowania całego rozdziału, które scalając poszczególne treści, podkreśliłoby jego znaczenie dla dalszych analiz.

Na uwagę zasługuje rozdział drugi, zatytułowany „*Instrumenty regionalnej pomocy inwestycyjnej jako narzędzie stymulowania rozwoju regionalnego*”, który został opracowany na wysokim poziomie merytorycznym. W pierwszym podrozdziale Autor omówił rolę polityki w procesie wspierania rozwoju regionalnego. Jak zauważa wielu autorów, właściwie prowadzona polityka regionalna może przynosić wymierne efekty jeżeli opiera się na dobrze przygotowanych dokumentach strategicznych. Doktorant odwołał się do *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*, ukazując planowane działania w ramach krajowej polityki regionalnej. Zilustrował także podobne rozwiązania na poziomie wojewódzkim, analizując *Strategię Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”*. Kolejny podrozdział, poświęcony instrumentom stymulowania rozwoju regionalnego, został opracowany w sposób interesujący i przejrzysty. Autor dokonał klasyfikacji tych instrumentów, wykorzystując przede wszystkim literaturę krajową (tabela 3). Analizę tę uzupełnił o tzw. nowe instrumentarium, które pojawiło się po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Scharakteryzował poszczególne narzędzia, podkreślając ich założenia oraz znaczenie w procesach rozwojowych regionów (tabela 4). W tej grupie szczególne miejsce zajmują specjalne strefy ekonomiczne. W następnym podrozdziale Autor przedstawił przykłady funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w różnych częściach świata – w Azji (Korea Południowa, Filipiny, Chiny, Indie), Afryce (Egipt), Ameryce Północnej (USA), Ameryce Środkowej i Południowej (Meksyk, Dominikana, Kuba) oraz w Europie Środkowo-Wschodniej (Rumunia, Litwa, Łotwa, Estonia). Zwrócił uwagę, że w krajach Europy Zachodniej specjalne strefy ekonomiczne albo nie występują w ogóle (np. Francja), albo ich znaczenie jest marginalne (np. Wielka Brytania, Włochy, Niemcy). Rozdział kończy analiza regionalnej pomocy inwestycyjnej w Polsce, osadzona w kontekście podstawowych zasad funkcjonowania tego instrumentu w Unii Europejskiej. Treści te zostały wsparte bogatą literaturą krajową i zagraniczną, co dodatkowo wzmacnia ich wartość merytoryczną. Należy jednak zauważyć, że podobnie jak w przypadku pierwszego rozdziału, brakuje tutaj syntetycznego podsumowania, które scalałoby przedstawione zagadnienia i wyeksponowało główne wnioski płynące z analizy.

Rozdział trzeci, zatytułowany „*Podstawy prawne i warunki wsparcia przedsiębiorstw w specjalnych strefach ekonomicznych w Polsce oraz w Polskiej Strefie Inwestycji*”, jest najobszerniejszym fragmentem części teoretycznej dysertacji, obejmującym ponad 60 stron. Wydaje się, że z punktu widzenia podjętej problematyki badawczej należałoby go znacząco

skrócić. Nie ma potrzeby tak szczegółowego pokazania podstaw prawnych (ustaw i rozporządzeń) funkcjonowania tych dwóch instrumentów wsparcia regionalnego. Warto rozważyć przeniesienie niektórych tabel, np. tabeli 6 i 8, do aneksu, co pozwoliłoby odciążyć zasadniczy tekst rozprawy. Na szczególne podkreślenie zasługuje natomiast ostatni, trzeci podrozdział. Autor przedstawił w nim analizę porównawczą, ukazującą podobieństwa i różnice między rozwiązaniami stosowanymi w ramach specjalnych stref ekonomicznych oraz Polskiej Strefy Inwestycji. Fragment ten posiada wysoką wartość poznawczą i istotnie uzupełnia wiedzę w tym zakresie. Niestety, podobnie jak w przypadku wcześniejszych rozdziałów, brakuje całościowego podsumowania i syntetycznej refleksji końcowej.

Podsumowując część teoretyczną pracy (obejmującą trzy pierwsze rozdziały), należy zauważyć, że zabrakło w niej wyraźnego przedstawienia problemu badawczego w szerszym, międzynarodowym kontekście. Cenne byłoby ukazanie analogicznych lub podobnych badań prowadzonych w innych krajach o podobnym tle historycznym (państwa postkomunistyczne), szczególnie w Europie Środkowo-Wschodniej. Ponadto, przydatne byłoby bardziej szczegółowe zaprezentowanie metodyki badań oraz wprowadzenie syntetycznych podsumowań poszczególnych rozdziałów, które zwiększyłyby przejrzystość i spójność całej części teoretycznej.

Przechodząc do części empirycznej, rozdział czwarty poświęcony został analizie porównawczej efektów funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w latach 2014–2018 oraz Polskiej Strefy Inwestycji w latach 2018–2022. Z punktu widzenia tematyki dysertacji jest to część szczególnie istotna, a jednocześnie wartościowa poznawczo. Rozdział został opracowany poprawnie pod względem merytorycznym, z wykorzystaniem adekwatnych metod statystycznych. Autor oparł swoje badania zarówno na danych ogólnodostępnych, jak i na materiałach niepublikowanych, udostępnionych przez zarządy poszczególnych stref ekonomicznych oraz Departament Rozwoju Inwestycji Ministerstwa Rozwoju. Punktem odniesienia były informacje dotyczące podmiotów realizujących nowe inwestycje i korzystających z pomocy publicznej na podstawie zezwolenia (w SSE), bądź decyzji o wsparciu (w PSI). Analizie poddano m.in. liczbę przedsiębiorstw podejmujących inwestycje, deklarowane przez inwestorów koszty kwalifikowane, planowaną liczbę nowo utworzonych miejsc pracy, a także strukturę własnościową i wielkościową inwestycji. Takie podejście badawcze – oparte na jednolitym, pięcioletnim okresie analizy – pozwoliło na rzetelne i precyzyjne porównanie funkcjonowania obu instrumentów, istotnie poszerzając wiedzę w tym zakresie. Na uwagę zasługuje również podsumowanie przeprowadzonych badań, które w czytelny sposób porządkuje i systematyzuje uzyskane wyniki. Dla pełniejszego obrazu

analizowanej problematyki warto byłoby rozważyć jeszcze uzupełnienie badań o analizę struktury kapitału zagranicznego lokowanego w ramach SSE i PSI. Takie ujęcie pozwoliłoby lepiej ocenić rolę inwestorów zagranicznych w rozwoju regionalnym.

Ważną częścią dysertacji doktorskiej z punktu widzenia realizacji założeń badawczych są dwa kolejne rozdziały pracy (piąty i szósty), stanowiące prezentację samodzielnie wykonanych i opracowanych badań własnych. Treści w nich zawarte świadczą o prawidłowym uporządkowaniu materiału faktograficznego i swobodnym posługiwaniu się Autora metodami statystycznymi.

Na wysokim poziomie merytorycznym został przygotowany piąty rozdział dysertacji. Autor dokonał w nim oceny zróżnicowania regionalnego w Polsce pod względem efektów realizacji inwestycji w ramach zarówno specjalnych stref ekonomicznych, jak i Polskiej Strefy Inwestycji. Analizie poddano wcześniej wskazane wskaźniki, tj. liczbę przedsiębiorstw podejmujących inwestycje, deklarowane przez inwestorów koszty kwalifikowane, planowaną liczbę nowo utworzonych miejsc pracy, a także strukturę własnościową i wielkościową inwestycji. Interesującym i trafnym rozwiązaniem, sprzyjającym porównywalności wyników, było przeliczenie poszczególnych wskaźników na 100 tys. mieszkańców. Ważnym elementem rozdziału było również poszukiwanie zależności między efektami funkcjonowania SSE i PSI a poziomem rozwoju poszczególnych regionów w Polsce. Analiza ta wymagała w pierwszej kolejności określenia poziomu rozwoju województw z wykorzystaniem taksonomicznej metody wzorca rozwoju Z. Hellwiga. Brak jednak uzasadnienia wykorzystania akurat tej metody w badaniach.

Autor samodzielnie, w oparciu o literaturę przedmiotu oraz własne przemyślenia, dobrał zestaw cech diagnostycznych charakteryzujących różne aspekty rozwoju regionalnego. W badaniach uwzględniono lata 2014 i 2018, jednak pominięto rok 2022. Wydaje się, że włączenie także tego ostatniego roku pozwoliłoby na uzyskanie pełniejszego i bardziej precyzyjnego obrazu badanej problematyki. Określenie poziomu rozwoju województw umożliwiło sporządzenie rankingu regionów oraz ich podział na cztery grupy: najlepiej rozwinięte, lepiej rozwinięte, średnio rozwinięte i słabiej rozwinięte. Następnie przeprowadzono analizę porównawczą efektów funkcjonowania SSE i PSI w ramach wyodrębnionych grup, a także analizę korelacji między poziomem rozwoju regionów a poszczególnymi wskaźnikami obrazującymi efekty inwestycji. Pozwoliło to na weryfikację postawionych wcześniej hipotez badawczych. Ze względu na dużą liczbę prezentowanych danych należy szczególnie docenić syntetyczne podsumowanie rozdziału, które porządkuje zgromadzony materiał i ułatwia interpretację wyników.

Ostatnią część dysertacji stanowi rozdział szósty, będący uzupełnieniem wcześniejszych analiz. Ma on charakter jakościowy, a przeprowadzone badania służyły pozyskaniu opinii ekspertów oraz przedsiębiorców, przy wykorzystaniu zarówno autorskiego kwestionariusza ankiety, jak i indywidualnych wywiadów pogłębionych. Nie wnoszę uwag merytorycznych do tej części pracy. Zarówno pytania zawarte w ankietach, jak i w wywiadach zostały przygotowane prawidłowo i umożliwiły uzyskanie dodatkowych informacji, których nie można uchwycić wyłącznie metodami ilościowymi. Pytania miały charakter półotwarty – pozwalały z jednej strony na wybór odpowiedzi w oparciu o skalę Likerta, z drugiej zaś stwarzały możliwość samodzielnego uzasadnienia dokonanego wyboru. Graficzna prezentacja wyników badań istotnie wpłynęła na ich przejrzystość i ułatwiła interpretację. Szczególnie wartościowy okazał się ostatni podrozdział (6.5), zawierający syntetyczną analizę uzyskanych wyników badań.

Pracę doktorską zamyka podsumowanie, które logicznie wynika z treści rozprawy i przeprowadzonych analiz. Autor odniósł się w nim do celu głównego, celów szczegółowych oraz wyodrębnionych hipotez badawczych. Ważnym elementem podsumowania było wskazanie wartości dodanej i oryginalności pracy w czterech wymiarach: teoretycznym, empirycznym, metodycznym oraz aplikacyjnym. Na uwagę zasługuje również podjęcie próby określenia ograniczeń badań oraz wyznaczenie potencjalnych kierunków dalszych analiz w perspektywie kolejnych lat.

Część empiryczna dysertacji (rozdziały czwarty, piąty i szósty) została przygotowana na wysokim poziomie merytorycznym i stanowi najistotniejszy wkład pracy w rozwój wiedzy o funkcjonowaniu specjalnych stref ekonomicznych oraz Polskiej Strefy Inwestycji. W rozdziale czwartym przeprowadzono rzetelną analizę porównawczą efektów działania obu instrumentów w jednolitym horyzoncie czasowym, co pozwoliło na wiarygodne zestawienie ich rezultatów. Rozdział piąty pogłębia te badania, ukazując zróżnicowanie regionalne i poszukując zależności między efektami SSE i PSI a poziomem rozwoju województw w Polsce, z wykorzystaniem metody wzorca rozwoju Z. Hellwiga. Z kolei rozdział szósty uzupełnia analizę ilościową badaniami jakościowymi, opartymi na ankietach i wywiadach pogłębionych, które dostarczyły dodatkowych informacji niedostępnych w statystykach. Łącznie rozdziały te tworzą spójną i wartościową część merytoryczną, łączącą różne podejścia badawcze i pozwalającą na wszechstronną ocenę roli SSE i PSI w rozwoju regionalnym.

IV. OCENA MERYTORYCZNA

Jak wspomniano wcześniej, Pan mgr Mariusz Wcisło założenia metodyczne rozprawy przedstawił we wstępnej części pracy. Już na początku sformułował następujące pytania badawcze:

1. Czy Polska Strefa Inwestycji (PSI) okazała się skuteczniejszym instrumentem stymulowania inwestycji niż specjalne strefy ekonomiczne (SSE)?
2. Czy wprowadzenie przepisów dotyczących PSI przyczyniło się do zmniejszenia dysproporcji regionalnych w zakresie dokonywanych inwestycji?
3. Czy warunki korzystania ze zwolnienia podatkowego według zasad wprowadzonych przez Polską Strefę Inwestycji są atrakcyjniejsze dla inwestorów od zasad funkcjonujących w SSE?

W przypadku trzeciego pytania badawczego wydaje się, że lepiej brzmiałoby pytanie:

Czy warunki korzystania ze zwolnienia podatkowego według zasad wprowadzonych przez Polską Strefę Inwestycji są atrakcyjniejsze dla inwestorów od reguł obowiązujących w SSE?

Na podstawie tych pytań Doktorant określił cel główny dysertacji, którym jest dokonanie oceny porównawczej efektów funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w Polsce oraz Polskiej Strefy Inwestycji w kontekście realizacji nowych inwestycji oraz kształtowania się regionalnych zróżnicowań w zakresie dokonywanych inwestycji.

Z przyjętego celu głównego wynikały cztery cele szczegółowe. Nie budzą one zastrzeżeń - zostały sformułowane poprawnie, w sposób adekwatny do podjętej problematyki i założeń badawczych. Odnoszą się do wskaźników opisujących efekty funkcjonowania obu instrumentów (SSE i PSI), co zapewnia spójność logiczną pomiędzy pytaniami badawczymi, celem głównym i celami szczegółowymi.

Na tej podstawie, w oparciu o analizę literatury przedmiotu oraz dokumentów legislacyjnych, Doktorant sformułował hipotezę główną: *Utworzenie Polskiej Strefy Inwestycji, jako nowego instrumentu regionalnej pomocy inwestycyjnej, w porównaniu ze specjalnymi strefami ekonomicznymi, przyczyniło się do zwiększenia skali i pozytywnych efektów dokonywanych inwestycji oraz do pogłębienia zróżnicowań regionalnych w zakresie realizowanych inwestycji.*

W celu jej weryfikacji wyodrębniono pięć hipotez pomocniczych. Należy zaznaczyć, że są one stosunkowo rozbudowane, zwłaszcza hipoteza pierwsza, która obejmuje dwa odrębne aspekty analizy - być może celowe byłoby rozdzielenie jej na dwie hipotezy cząstkowe.

Pozostałe hipotezy zostały sformułowane poprawnie i w pełni zrealizowane w toku badań, wymagając od Doktoranta znacznego nakładu pracy.

Na uwagę zasługuje również fakt, że w części merytorycznej Autor zastosował triangulację badawczą, łącząc metody ilościowe z jakościowymi. Badania jakościowe oparto na opiniach ekspertów i przedsiębiorców, pozyskanych przy wykorzystaniu kwestionariusza ankiety oraz indywidualnych wywiadów pogłębionych. Pytania przygotowane w ankiecie miały charakter autorski i zostały sformułowane w sposób poprawny.

Wykorzystanie różnorodnych metod i źródeł informacji przyczyniło się do lepszego zrozumienia badanych zagadnień, pozwoliło na szerszą perspektywę poznawczą oraz zwiększyło dokładność i wiarygodność uzyskanych wyników.

V. KONKLUZJA

Zdaniem recenzenta, przedłożona do oceny rozprawa doktorska Pana mgr Mariusza Wcisło stanowi wartościowe i oryginalne opracowanie podejmujące problematykę specjalnych stref ekonomicznych oraz Polskiej Strefy Inwestycji jako narzędzi wspierających rozwój regionalny. Praca ma charakter nowatorski i prezentuje interesujące studium empiryczne, wzbogacone licznymi trafnymi spostrzeżeniami i wnioskami wynikającymi z badań własnych Autora. Zgłoszone w toku recenzji uwagi mają charakter uzupełniający i nie wpływają na ogólną, wysoką ocenę rozprawy.

Docenić należy zarówno poprawność metodyczną i merytoryczną pracy, jak i aktualność podjętej tematyki oraz jej znaczenie praktyczne dla polityki gospodarczej. W mojej ocenie dysertacja charakteryzuje się wysokim poziomem opracowania i na tej podstawie wnioskuję o wyróżnienie przekazanej mi do recenzji pracy doktorskiej.

Podkreślić należy także kompetencje Autora - Pan mgr Mariusz Wcisło wykazał się umiejętnością krytycznej analizy naukowej, właściwego doboru i stosowania metod badawczych oraz formułowania wniosków opartych na rzetelnych podstawach empirycznych. Świadczy to o jego przygotowaniu teoretycznym w zakresie dyscypliny Ekonomia i Finanse oraz zdolności do samodzielnego prowadzenia badań naukowych.

Biorąc pod uwagę powyższe, rozprawę doktorską pt. *„Specjalne strefy ekonomiczne oraz Polska Strefa Inwestycji jako instrumenty stymulowania rozwoju regionalnego”* oceniam pozytywnie i stwierdzam, że spełnia ona wszystkie wymogi stawiane pracom doktorskim w świetle obowiązujących przepisów prawnych - zarówno Ustawy o stopniach i tytułach naukowych, jak i Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

W związku z tym wnoszę o dopuszczenie Pana mgr Mariusza Wcisło do publicznej obrony przedłożonej dysertacji przez Radę Dyscypliny Naukowej Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Z wyrazami szacunku

Marek Gzebyk